

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

19 mei 2026

ONTWERP VAN BIJZONDERE WET

**tot wijziging van artikel 479
van het Wetboek van Strafvordering en
houdende harmonisatie van de bijzondere
wet van 25 juni 1998 tot regeling van
de strafrechtelijke verantwoordelijkheid
van leden van een gemeenschaps- of
gewestregering met het Strafwetboek
van 29 februari 2024**

Inhoud	Blz.
Samenvatting	3
Memorie van toelichting	4
Voorontwerp van wet.....	8
Impactanalyse	10
Advies van de Raad van State.....	24
Wetsontwerp	32
Coördinatie van de artikelen	35

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

19 mai 2026

PROJET DE LOI SPÉCIALE

**modifiant l'article 479
du Code d'instruction criminelle et
relatif à la mise en concordance
de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant
la responsabilité pénale des membres
des gouvernements de communauté ou
de région avec le Code pénal
du 29 février 2024**

Sommaire	Pages
Résumé	3
Exposé des motifs.....	4
Avant-projet de loi	8
Analyse d'impact	17
Avis du Conseil d'État	24
Projet de loi	32
Coordination des articles	38

De regering heeft dit wetsontwerp op 19 mei 2026 ingediend. Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 19 mai 2026.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 19 mei 2026 door de Kamer ontvangen. Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 19 mai 2026.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Anders.	: Anders.
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
ONAFH/INDÉP	: Onafhankelijk-Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

SAMENVATTING

De doelstelling van dit ontwerp van bijzondere wet is tweeledig.

Ten eerste, past het artikel 479, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering aan naar aanleiding van de vernietiging uitgesproken door het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 125/2025 van 25 september 2025.

Ten tweede, harmoniseert het ontwerp de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering met het nieuwe Strafwetboek.

RÉSUMÉ

Ce projet de loi spéciale poursuit un double objectif.

Premièrement, il adapte l'article 479, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle à la suite de l'annulation prononcée par la Cour constitutionnelle dans l'arrêt n° 125/2025 du 25 septembre 2025.

Deuxièmement, le projet harmonise la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région avec le nouveau Code pénal.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

ALGEMENE TOELICHTING

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering

Arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 125/2025 over artikel 479 Sv.

Ingevolge het arrest nr. 125/2025 van het Grondwettelijk Hof van 25 september 2025 werd geoordeeld dat artikel 479 van het Wetboek van Strafvordering moet vernietigd worden in zoverre het de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof niet vermeldt als dragers van het voorrecht van rechtsmacht. Ten gevolge hiervan moet artikel 479, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering worden aangepast.

Uit het arrest nr. 125/2025 volgt dat elke wetwijziging met betrekking tot het voorrecht van rechtsmacht een invloed heeft op het statuut van de leden van en de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof in de zin van artikel 142 van de Grondwet en dat deze, bijgevolg, bij bijzondere meerderheid moet worden aangenomen in de zin van artikel 4 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering

Het nieuwe Strafwetboek van 29 februari 2024 zal op 1 september 2026 in werking treden en markeert een ingrijpende herziening van het Belgische strafrecht.

Daartoe werden al een aantal wetten goedgekeurd tot harmonisatie van de wetgeving die tot de bevoegdheid van Justitie behoort.

In de wet van 30 maart 2026 houdende harmonisatie van de geldende wetsbepalingen van Justitie met het Strafwetboek van 29 februari 2024 II (*Belgisch Staatsblad*,

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

EXPOSÉ GÉNÉRAL

CHAPITRE 2

Modifications du Code d'instruction criminelle

Arrêt de la Cour constitutionnelle n° 125/2025 concernant l'article 479 C.I.cr.

À la suite de l'arrêt n° 125/2025 de la Cour constitutionnelle du 25 septembre 2025, il a été jugé que l'article 479 du Code d'instruction criminelle doit être annulé en tant qu'il ne mentionne pas les référendaires auprès de la Cour constitutionnelle comme titulaire du privilège de juridiction. L'article 479, alinéa 1er, du Code d'Instruction criminelle doit être adapté en conséquence.

Il ressort également de l'arrêt n° 125/2025 que toute modification législative relative au privilège de juridiction a une incidence sur le statut des membres et des référendaires auprès de la Cour constitutionnelle au sens de l'article 142 de la Constitution et qu'elle doit donc être adoptée à la majorité spéciale au sens de l'article 4 de la Constitution.

CHAPITRE 3

Modifications de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région

Responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région

Le nouveau Code pénal du 29 février 2024 entrera en vigueur le 1er septembre 2026, marquant une refonte significative du droit pénal belge.

À cette fin, plusieurs lois ont déjà été votés en vue de mettre en concordance la législation relevant de la compétence de la Justice.

La loi du 30 mars 2026 relative à la mise en concordance des dispositions légales en vigueur de la Justice avec le Code pénal du 29 février 2024 II (*Moniteur belge*,

2 april 2026), is de wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ministers opgenomen.

Dit ontwerp van bijzondere wet beoogt de identieke wetgevingstechnische aanpassingen door te voeren die nodig zijn om de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering af te stemmen op de nieuwe principes die door het Strafwetboek worden ingevoerd.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Overeenkomstig artikel 83 van de Grondwet bepaalt artikel 1 dat het wetsontwerp aangelegenheden regelt bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van het Wetboek van strafvordering

Art. 2

Dit artikel voorziet dat het artikel 479, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld met een streepje en op die manier de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie worden ingeschreven als titularissen van de bijzondere procedure van het voorrecht van rechtsmacht.

In antwoord op de opmerkingen 6 tot en met 13 van de Raad van State in zijn advies nr. 79.069/16 van 28 april 2026 kan het volgende worden aangegeven.

De Raad van State merkt in zijn advies op in dat er door de toevoeging van de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof aan de lijst van personen die onderworpen zijn aan de procedure van voorrecht van rechtsmacht, een verschil in behandeling ontstaat tussen de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof en bij het Hof van Cassatie, die volgens de parlementaire voorbereiding bij de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, omwille van dezelfde redenen konden en moesten worden uitgesloten van de toepassing van de regeling van het voorrecht van rechtsmacht.

2 avril 2026), inclut la loi du 25 juin 1998 de la loi du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des ministres.

Ce projet de loi spéciale vise à apporter les modifications législatives identiques nécessaires pour aligner la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région sur les nouveaux principes introduits par le Code pénal.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

CHAPITRE 1ER

Dispositions générales

Article 1er

Conformément à l'article 83 de la Constitution, l'article 1er précise que le projet de loi règle des matières visées à l'article 77 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Modifications du Code d'instruction criminelle

Art. 2

L'article 479, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, est complété par un tiret et inscrit ainsi les référendaires près de la Cour constitutionnelle et la Cour de cassation comme titulaires de la procédure particulière du privilège de juridiction.

En réponse aux remarques 6 à 13 du Conseil d'État formulées dans son avis n° 79.069/16 du 28 avril 2026, il peut être indiqué ce qui suit.

Le Conseil d'État relève dans son avis que l'ajout des référendaires auprès de la Cour constitutionnelle à la liste des personnes faisant l'objet de la procédure du privilège de juridiction crée une différence de traitement entre, d'une part, les référendaires près la Cour constitutionnelle et, d'autre part, ceux près la Cour de cassation, lesquels, selon les travaux préparatoires de la loi du 15 mai 2024 portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II, pouvaient et devaient être exclus de l'application du régime du privilège de juridiction pour les mêmes motifs.

Om die reden wordt het aangewezen geacht de referendarissen bij het Hof van Cassatie eveneens toe te voegen aan het toepassingsgebied *ratione personae* van de bijzondere procedure van voorrecht van rechtsmacht in artikel 479, eerste lid, Sv. De referendarissen van het Hof van Cassatie worden toegevoegd met dezelfde bijzondere wet (artikel 4 van de Grondwet); latere wetswijzigingen kunnen voor de referendarissen bij het Hof van Cassatie uiteraard gebeuren met een gewone wet (artikel 74 van de Grondwet).

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering

Art. 3

Dit artikel voorziet dat in artikel 7 van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering, de woorden “Behalve bij op heterdaad ontdekte misdaden of wanbedrijven” worden vervangen door de woorden “Behalve in geval van heterdaad”.

Het gaat om een wijziging om het artikel in overeenstemming te brengen met het Strafwetboek van 2024.

Art. 4

Dit artikel voorziet de opheffing van artikel 15, tweede lid, van dezelfde wet.

Het gaat om een wijziging om het artikel in overeenstemming te brengen met het Strafwetboek van 2024.

Art. 5

Dit artikel voorziet in artikel 16 van dezelfde wet, worden de woorden “noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding” vervangen door de woorden “geen misdrijf”.

Het gaat om een wijziging om het artikel in overeenstemming te brengen met het Strafwetboek van 2024.

Pour cette raison, il est jugé opportun d'ajouter, les référendaires près la Cour de cassation au champ d'application *ratione personae* de la procédure particulière du privilège de juridiction prévue à l'article 479, alinéa 1er, C.I.cr. Les référendaires à la Cour de cassation sont institués par la même loi spéciale (article 4 de la Constitution); des modifications législatives ultérieures concernant les référendaires près la Cour de cassation peuvent toutefois, évidemment, intervenir par une loi ordinaire (article 74 de la Constitution).

CHAPITRE 3

Modifications de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région

Art. 3

Cet article prévoit qu'à l'article 7 de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région, les mots “le cas de crime ou délit flagrant” sont remplacés par les mots “en cas de flagrance”.

Il s'agit d'une modification visant à mettre l'article en concordance avec le Code pénal de 2024.

Art. 4

Cet article prévoit l'abrogation de l'article 15, alinéa 2, de la même loi.

Il s'agit d'une modification visant à mettre l'article en concordance avec le Code pénal de 2024.

Art. 5

Cet article prévoit à l'article 16 de la même loi, que les mots “ni un crime, ni un délit, ni une contravention” sont remplacés par les mots “pas une infraction”.

Il s'agit d'une modification visant à mettre l'article en concordance avec le Code pénal de 2024.

Art. 6

Dit artikel voorziet in de Franse tekst van artikel 17 van dezelfde wet, dat de woorden “de *flagrant délit*” worden vervangen door de woorden “de *flagrance*”.

Het gaat om een wijziging om het artikel in overeenstemming te brengen met het Strafwetboek van 2024.

Art. 7

Dit artikel voorziet dat in artikel 29 van dezelfde wet, de volgende wijzigingen worden aangebracht:

1° in het eerste lid, worden de woorden “mededaders van en de medeplichtigen” vervangen door de woorden “daders en deelnemers”;

2° in het tweede lid, worden de woorden “misdaden en van politieke misdrijven en drukpersmisdrijven” vervangen door de woorden “misdrijven die tot de bevoegdheid van het hof van assisen behoren”.

Het gaat om wijzigingen om het artikel in overeenstemming te brengen met het Strafwetboek van 2024.

Art. 8

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de artikelen 3 tot 7 van dit ontwerp, die is vastgesteld op dezelfde datum als die van de inwerkingtreding van het Strafwetboek van 2024.

De formulering van de bepaling is aangepast aan opmerking 14 van de Raad van State in zijn advies nr. 79.069/16 van 23 april 2026. Er wordt voorzien dat de inwerkingtreding van de artikelen 3 tot 7 is voorzien op de datum van de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek, ingevoerd door de wetten van 29 februari 2024, in plaats van wat voorheen was voorzien, de initiële datum van 8 april 2026.

De eerste minister,

Bart De Wever

De minister van Justitie,

Annelies Verlinden

Art. 6

Cet article prévoit qu'à l'article 17 de la même loi, que les mots “de *flagrant délit*” sont remplacés par les mots “de *flagrance*”.

Il s'agit d'une modification visant à mettre l'article en concordance avec le Code pénal de 2024.

Art. 7

Cet article prévoit qu'à l'article 29 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, les mots “coauteurs et les complices de” sont remplacés par les mots “auteurs et les participants à”;

2° dans l'alinéa 2, les mots “de crimes et de délits politiques et délits de presse” sont remplacés par les mots “d'infractions relevant de la compétence de la cour d'assises”.

Il s'agit de modifications visant à mettre l'article en concordance avec le Code pénal de 2024.

Art. 8

Cet article règle l'entrée en vigueur des articles 3 à 7 du présent projet, qui est fixée à la même date que celle de l'entrée en vigueur du Code pénal de 2024.

La formulation de la disposition a été adaptée à la remarque 14 du Conseil d'État formulée dans son avis n° 79.069/16 du 23 avril 2026. Il est prévu que l'entrée en vigueur des articles 3 à 7 ait lieu à la date d'entrée en vigueur du nouveau Code pénal, introduit par les lois du 29 février 2024, au lieu de la date initialement prévue du 8 avril 2026.

Le premier ministre,

Bart De Wever

La ministre de la Justice,

Annelies Verlinden

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van bijzondere wet tot wijziging van artikel 479 van het Wetboek van Strafvordering en houdende harmonisatie van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering met het Strafwetboek van 29 februari 2024

HOOFDSTUK 1 – Algemene bepalingen

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2 – Wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering

Art. 2. Het artikel 479, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld met een streepje, luidende als volgt:

“- referendaris bij het Grondwettelijk Hof”.

HOOFDSTUK 3 – Wijzigingen van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering

Art. 3. In artikel 7 van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering, worden de woorden “Behalve bij op heterdaad ontdekte misdaden of wanbedrijven” vervangen door de woorden “Behalve in geval van heterdaad”.

Art. 4. Artikel 15, tweede lid, van dezelfde wet, wordt opgeheven.

Art. 5. In artikel 16 van dezelfde wet, worden de woorden “noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding” vervangen door de woorden “geen misdrijf”.

Art. 6. In de Franse tekst van artikel 17 van dezelfde wet, worden de woorden “de flagrant délit” vervangen door de woorden “de flagrante”.

Art. 7. In artikel 29 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, worden de woorden “mededaders van en de medeplichtigen” vervangen door de woorden “daders en deelnemers”;

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l’avis du Conseil d’État

Avant-projet de loi spéciale modifiant l’article 479 du Code d’instruction criminelle et relative à la mise en concordance de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région avec le Code pénal du 29 février 2024

CHAPITRE 1ER – Dispositions générales

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l’article 77 de la Constitution.

CHAPITRE 2 – Modifications du Code d’instruction criminelle

Art. 2. L’article 479, alinéa 1er, du Code d’instruction criminelle, est complété par un tiret, rédigé comme suit:

“- référendaire auprès de la Cour constitutionnelle”.

CHAPITRE 3 – Modifications de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région

Art. 3. Dans l’article 7 de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région, les mots “le cas de crime ou délit flagrant” sont remplacés par les mots “en cas de flagrante”.

Art. 4. L’article 15, alinéa 2, de la même loi, est abrogée.

Art. 5. Dans l’article 16 de la même loi, les mots “ni un crime, ni un délit, ni une contravention” sont remplacés par les mots “pas une infraction”.

Art. 6. Dans l’article 17 de la même loi, les mots “de flagrant délit” sont remplacés par les mots “de flagrante”.

Art. 7. Dans l’article 29 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, les mots “coauteurs et les complices de” sont remplacés par les mots “auteurs et les participants à”;

2° in het tweede lid, worden de woorden “misdaden en van politieke misdrijven en drukpersmisdrijven” vervangen door de woorden “misdrijven die tot de bevoegdheid van het hof van assisen behoren”.

HOOFDSTUK X – INWERKINGTREDING

Art. 8. De artikelen 3 tot 7 van deze wet treden in werking op 8 april 2026.

2° dans l’alinéa 2, les mots “de crimes et de délits politiques et délits de presse” sont remplacés par les mots “d’infractions relevant de la compétence de la cour d’assises”.

CHAPITRE X – ENTRÉE EN VIGUEUR

Art. 8. Les articles 3 à 7 de la présente loi entrent en vigueur le 8 avril 2026.

Regelgevingsimpactanalyse

RIa-AiR

- :: Vul het formulier bij voorkeur online in ria-air.fed.be
- :: Contacteer de helpdesk indien nodig ria-air@premier.fed.be
- :: Raadpleeg de handleiding, de FAQ, enz. www.veroeenvoudiging.be

Beschrijvende fiche

Auteur .a.

Bevoegd regeringslid	Eerste Minister en Minister van Justitie
Contactpersoon beleidscel (naam, e-mail, tel.)	Christophe Reineson, christophe.reineson@verlinden.belgium.be , 0473 25 10 54
Overheidsdienst	FOD Justitie
Contactpersoon overheidsdienst (naam, e-mail, tel.)	Kris Decramer, kris.decramer@just.fgov.be , 02 542 79 21

Ontwerp .b.

Titel van het ontwerp van regelgeving	Voorontwerp van bijzondere wet tot wijziging van artikel 479 van het Wetboek van Strafvordering en houdende harmonisatie van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering met het Strafwetboek van 29 februari 2024
Korte beschrijving van het ontwerp van regelgeving met vermelding van de oorsprong (verdrag, richtlijn, samenwerkingsakkoord, actualiteit ...), de beoogde doelen van uitvoering.	Dit voorontwerp van wet heeft tot doel een gevolg te geven aan het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 125/2025 over het toepassingsgebied van de procedure van voorrecht van rechtsmacht (art. 479 Sv.). Het voorontwerp van wet heeft verder tot doel de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering aan te passen aan de terminologie van het Sw. 2024.
Impactanalyses reeds uitgevoerd	☐ Ja Indien ja, gelieve een kopie bij te voegen of de referentie van het document te vermelden: __ ☒ Nee

Raadpleging over het ontwerp van regelgeving .c.

Verplichte, facultatieve of informele raadplegingen:	Inspecteur van Financiën, akkoordbevinding minister van begroting, Raad van State
--	---

Bronnen gebruikt om de impactanalyse uit te voeren .d.

Statistieken, referentiedocumenten, organisaties en contactpersonen:	--
--	----

Datum van beëindiging van de impactanalyse .e.

Welke impact heeft het ontwerp van regelgeving op deze 21 thema's?

Een ontwerp van regelgeving zal meestal slechts impact hebben op enkele thema's.

Een niet-exhaustieve lijst van trefwoorden is gegeven om de inschatting van elk thema te vergemakkelijken.

Indien er een **positieve en/of negatieve impact** is, leg deze uit (gebruik indien nodig trefwoorden) en vermeld welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve effecten te verlichten/te compenseren.

Voor de thema's **3, 10, 11** en **21** worden meer gedetailleerde vragen gesteld.

Raadpleeg de [handleiding](#) of contacteer de helpdesk ria-air@premier.fed.be indien u vragen hebt.

Kansarmoedebestrijding .1.

Menswaardig minimuminkomen, toegang tot kwaliteitsvolle diensten, schuldenoverlast, risico op armoede of sociale uitsluiting (ook bij minderjarigen), ongeletterdheid, digitale kloof.

Positieve impact

Negatieve impact

↓ Leg uit.

Geen impact

Gelijke Kansen en sociale cohesie .2.

Non-discriminatie, gelijke behandeling, toegang tot goederen en diensten, toegang tot informatie, tot onderwijs en tot opleiding, loonkloof, effectiviteit van burgerlijke, politieke en sociale rechten (in het bijzonder voor kwetsbare bevolkingsgroepen, kinderen, ouderen, personen met een handicap en minderheden).

Positieve impact

Negatieve impact

↓ Leg uit.

Geen impact

Gelijkheid van vrouwen en mannen .3.

Toegang van vrouwen en mannen tot bestaansmiddelen: inkomen, werk, verantwoordelijkheden, gezondheid/zorg/welzijn, veiligheid, opleiding/kennis/vorming, mobiliteit, tijd, vrije tijd, etc.

Uitoefening door vrouwen en mannen van hun fundamentele rechten: burgerlijke, sociale en politieke rechten.

1. Op welke personen heeft het ontwerp (rechtstreeks of onrechtstreeks) een impact en wat is de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van deze groep(en) van personen?

Indien geen enkele persoon betrokken is, leg uit waarom.

[Elke persoon](#)

↓ Indien er personen betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de eventuele verschillen in de respectieve situatie van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp van regelgeving betrekking heeft.

↓ Indien er verschillen zijn, beantwoord dan vragen 3 en 4.

3. Beperken bepaalde van deze verschillen de toegang tot bestaansmiddelen of de uitoefening van fundamentele rechten van vrouwen of mannen (problematische verschillen)? [J/N] > Leg uit

--

4. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen, rekening houdend met de voorgaande antwoorden?

--

↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 5.

5. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Gezondheid .4.

Toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg, efficiëntie van het zorgaanbod, levensverwachting in goede gezondheid, behandelingen van chronische ziekten (bloedvatenziekten, kankers, diabetes en chronische ademhalingsziekten), gezondheidsdeterminanten (sociaaleconomisch niveau, voeding, verontreiniging), levenskwaliteit.

 Positieve impact

 Negatieve impact

 Leg uit.

 Geen impact
Werkgelegenheid .5.

Toegang tot de arbeidsmarkt, kwaliteitsvolle banen, werkloosheid, zwartwerk, arbeids- en ontslagomstandigheden, loopbaan, arbeidstijd, welzijn op het werk, arbeidsongevallen, beroepsziekten, evenwicht privé- en beroepsleven, gepaste verloning, mogelijkheid tot beroepsopleiding, collectieve arbeidsverhoudingen.

 Positieve impact

 Negatieve impact

 Leg uit.

 Geen impact
Consumptie- en productiepatronen .6.

Prijstabiliteit of -voorzienbaarheid, inlichting en bescherming van de consumenten, doeltreffend gebruik van hulpbronnen, evaluatie en integratie van (sociale- en milieu-) externaliteiten gedurende de hele levenscyclus van de producten en diensten, beheerpatronen van organisaties.

 Positieve impact

 Negatieve impact

 Leg uit.

 Geen impact
Economische ontwikkeling .7.

Oprichting van bedrijven, productie van goederen en diensten, arbeidsproductiviteit en productiviteit van hulpbronnen/grondstoffen, competitiviteitsfactoren, toegang tot de markt en tot het beroep, markttransparantie, toegang tot overheidsopdrachten, internationale handels- en financiële relaties, balans import/export, ondergrondse economie, bevoorradingszekerheid van zowel energiebronnen als minerale en organische hulpbronnen.

 Positieve impact

 Negatieve impact

 Leg uit.

 Geen impact
Investerings .8.

Investerings in fysiek (machines, voertuigen, infrastructuur), technologisch, intellectueel (software, onderzoek en ontwikkeling) en menselijk kapitaal, nettoinvesteringscijfer in procent van het bbbp.

 Positieve impact

 Negatieve impact

 Leg uit.

 Geen impact
Onderzoek en ontwikkeling .9.

Mogelijkheden betreffende onderzoek en ontwikkeling, innovatie door de invoering en de verspreiding van nieuwe productiemethodes, nieuwe ondernemingspraktijken of nieuwe producten en diensten, onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven.

 Positieve impact

 Negatieve impact

 Leg uit.

 Geen impact

KMO .10.

Impact op de ontwikkeling van de kmo's.

1. Welke ondernemingen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken?

Beschrijf de sector(en), het aantal ondernemingen, het % kmo's (< 50 werknemers), waaronder het % micro-ondernemingen (< 10 werknemers).

Indien geen enkele onderneming betrokken is, leg uit waarom.

[Alle bedrijven.](#)

↓ Indien er kmo's betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de kmo's.
N.B. De impact op de administratieve lasten moet bij thema 11 gedetailleerd worden.

↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vragen 3 tot 5.

3. Is deze impact verhoudingsgewijs zwaarder voor de kmo's dan voor de grote ondernemingen? [J/N] > Leg uit

--

4. Staat deze impact in verhouding tot het beoogde doel? [J/N] > Leg uit

--

5. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

--

Administratieve lasten .11.

Verlaging van de formaliteiten en administratieve verplichtingen die direct of indirect verbonden zijn met de uitvoering, de naleving en/of de instandhouding van een recht, een verbod of een verplichting.

↓ Indien burgers (zie thema 3) en/of ondernemingen (zie thema 10) betrokken zijn, beantwoord dan volgende vragen.

1. Identificeer, per betrokken doelgroep, de nodige formaliteiten en verplichtingen voor de toepassing van de regelgeving. Indien er geen enkele formaliteiten of verplichtingen zijn, leg uit waarom.

a. [Huidige regelgeving](#)

b. [Regelgeving in ontwerp](#)

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in de huidige* regelgeving, beantwoord dan vragen 2a tot 4a.

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in het ontwerp van regelgeving**, beantwoord dan vragen 2b tot 4b.

2. Welke documenten en informatie moet elke betrokken doelgroep verschaffen?

a.

b.

3. Hoe worden deze documenten en informatie, per betrokken doelgroep, ingezameld?

a.

b.

4. Welke is de periodiciteit van de formaliteiten en verplichtingen, per betrokken doelgroep?

a.

b.

5. Welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve impact te verlichten / te compenseren?

--

Energie .12.

Energimix (koolstofarm, hernieuwbaar, fossiel), gebruik van biomassa (hout, biobrandstoffen), energie-efficiëntie, energieverbruik van de industrie, de dienstensector, de transportsector en de huishoudens, bevoorradingszekerheid, toegang tot energiediensten en -goederen.		
☐ Positieve impact	☐ Negatieve impact	☒ Geen impact
☐ Leg uit.		
--		

Mobiliteit .13.

Transportvolume (aantal afgelegde kilometers en aantal voertuigen), aanbod van gemeenschappelijk personenvervoer, aanbod van wegen, sporen en zee- en binnenvaart voor goederenvervoer, verdeling van de vervoerswijzen (modal shift), veiligheid, verkeersdichtheid.		
☐ Positieve impact	☐ Negatieve impact	☒ Geen impact
☐ Leg uit.		
--		

Voeding .14.

Toegang tot veilige voeding (kwaliteitscontrole), gezonde en voedzame voeding, verspilling, eerlijke handel.		
☐ Positieve impact	☐ Negatieve impact	☒ Geen impact
☐ Leg uit.		
--		

Klimaatverandering .15.

Uitstoot van broeikasgassen, aanpassingsvermogen aan de gevolgen van de klimaatverandering, veerkracht, energieovergang, hernieuwbare energiebronnen, rationeel energiegebruik, energie-efficiëntie, energieprestaties van gebouwen, winnen van koolstof.		
☐ Positieve impact	☐ Negatieve impact	☒ Geen impact
☐ Leg uit.		
--		

Natuurlijke hulpbronnen .16.

Efficiënt beheer van de hulpbronnen, recyclage, hergebruik, waterkwaliteit en -consumptie (oppervlakte- en grondwater, zeeën en oceanen), bodemkwaliteit en -gebruik (verontreiniging, organisch stofgehalte, erosie, drooglegging, overstromingen, verdichting, fragmentatie), ontbossing.		
☐ Positieve impact	☐ Negatieve impact	☒ Geen impact
☐ Leg uit.		
--		

Buiten- en binnenlucht .17.

Luchtqualiteit (met inbegrip van de binnenlucht), uitstoot van verontreinigende stoffen (chemische of biologische agentia: methaan, koolwaterstoffen, oplosmiddelen, SO _x , NO _x , NH ₃), fijn stof.		
☐ Positieve impact	☐ Negatieve impact	☒ Geen impact
☐ Leg uit.		
--		

Biodiversiteit .18.

Graad van biodiversiteit, stand van de ecosystemen (herstelling, behoud, valorisatie, beschermde zones), verandering en fragmentatie van de habitats, biotechnologieën, uitvindingsoctrooien in het domein van de biologie, gebruik van genetische hulpbronnen, diensten die de		
--		

ecosystemen leveren (water- en luchtzuivering, enz.), gedomesticeerde of gecultiveerde soorten, invasieve uitheemse soorten, bedreigde soorten.

Positieve impact
 Negatieve impact
 ↓ Leg uit.
 Geen impact

--

Hinder .19.

Geluids-, geur- of visuele hinder, trillingen, ioniserende, niet-ioniserende en elektromagnetische stralingen, lichtoverlast.

Positieve impact
 Negatieve impact
 ↓ Leg uit.
 Geen impact

--

Overheid .20.

Democratische werking van de organen voor overleg en beraadslaging, dienstverlening aan gebruikers, klachten, beroep, protestbewegingen, wijze van uitvoering, overheidsinvesteringen.

Positieve impact
 Negatieve impact
 ↓ Leg uit.
 Geen impact

Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling .21.

Inachtneming van de onbedoelde neveneffecten van de Belgische beleidsmaatregelen op de belangen van de ontwikkelingslanden.

1. Identificeer de eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse impact van het ontwerp op de ontwikkelingslanden op het vlak van:

- o voedselveiligheid
- o gezondheid en toegang tot geneesmiddelen
- o waardig werk
- o lokale en internationale handel
- o inkomens en mobilisering van lokale middelen (taxatie)
- o mobiliteit van personen
- o leefmilieu en klimaatverandering (mechanismen voor schone ontwikkeling)
- o vrede en veiligheid

Indien er geen enkel ontwikkelingsland betrokken is, leg uit waarom.

↓ --

Indien er een positieve en/of negatieve impact is, beantwoord dan vraag 2.

2. Verduidelijk de impact per regionale groepen of economische categorieën (eventueel landen oplijsten). Zie bijlage

↓ --

Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 3.

3. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

--

Analyse d'impact de la réglementation

RiA-AiR

- :: Remplissez de préférence le formulaire en ligne ria-air.fed.be
- :: Contactez le Helpdesk si nécessaire ria-air@premier.fed.be
- :: Consultez le manuel, les FAQ, etc. www.simplification.be

Fiche signalétique

Auteur .a.

Membre du Gouvernement compétent	Premier Ministre et Ministre de la Justice
Contact cellule stratégique (nom, email, tél.)	Christophe Reinson, christophe.reinson@verlinden.belgium.be, 0473 25 10 54
Administration compétente	SPF Justice
Contact administration (nom, email, tél.)	Kris Decramer, kris.decramer@just.fgov.be, 02 542 79 21

Projet .b.

Titre du projet de réglementation	Avant-projet de loi spéciale modifiant l'article 479 du Code d'instruction criminelle et relative à la mise en concordance de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région avec le Code pénal du 29 février 2024.	
Description succincte du projet de réglementation en mentionnant l'origine réglementaire (traités, directive, accord de coopération, actualité, ...), les objectifs poursuivis et la mise en œuvre.	Le présent avant-projet de loi a pour but de donner une suite à l'arrêt de la Cour constitutionnelle n° 125/2025 concernant le champ d'application de l'art. 479 C.I.cr.. L'avant-projet de loi a également pour but d'adapter la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région à la terminologie du CP 2024.	
Analyses d'impact déjà réalisées	☐ Oui ☒ Non	Si oui, veuillez joindre une copie ou indiquer la référence du document : __

Consultations sur le projet de réglementation .c.

Consultations obligatoires, facultatives ou informelles :	Inspecteur de Finances, accord du Ministre du Budget, Conseil d'état
---	--

Sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact .d.

Statistiques, documents de référence, organisations et personnes de référence :	--
---	----

Date de finalisation de l'analyse d'impact .e.

Formulaire AIR - v2 – oct. 2014

Quel est l'impact du projet de réglementation sur ces 21 thèmes ?

Un projet de réglementation aura généralement des impacts sur un nombre limité de thèmes. Une liste non-exhaustive de mots-clés est présentée pour faciliter l'appréciation de chaque thème. S'il y a des **impacts positifs et / ou négatifs**, **expliquez-les** (sur base des mots-clés si nécessaire) et **indiquez** les mesures prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs. Pour les thèmes **3, 10, 11 et 21**, des questions plus approfondies sont posées. Consultez le [manuel](#) ou contactez le helpdesk ria-air@premier.fed.be pour toute question.

Lutte contre la pauvreté .1.

Revenu minimum conforme à la dignité humaine, accès à des services de qualité, surendettement, risque de pauvreté ou d'exclusion sociale (y compris chez les mineurs), illettrisme, fracture numérique.

Impact positif
 Impact négatif
 Expliquez.
 Pas d'impact

Égalité des chances et cohésion sociale .2.

Non-discrimination, égalité de traitement, accès aux biens et services, accès à l'information, à l'éducation et à la formation, écart de revenu, effectivité des droits civils, politiques et sociaux (en particulier pour les populations fragilisées, les enfants, les personnes âgées, les personnes handicapées et les minorités).

Impact positif
 Impact négatif
 Expliquez.
 Pas d'impact

Égalité entre les femmes et les hommes .3.

Accès des femmes et des hommes aux ressources : revenus, travail, responsabilités, santé/soins/bien-être, sécurité, éducation/savoir/formation, mobilité, temps, loisirs, etc.

Exercice des droits fondamentaux par les femmes et les hommes : droits civils, sociaux et politiques.

1. Quelles personnes sont directement et indirectement concernées par le projet et quelle est la composition sexuée de ce(s) groupe(s) de personnes ?

Si aucune personne n'est concernée, expliquez pourquoi.

[Toute personne](#)

Si des personnes sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les éventuelles différences entre la situation respective des femmes et des hommes dans la matière relative au projet de réglementation.

S'il existe des différences, répondez aux questions 3 et 4.

3. Certaines de ces différences limitent-elles l'accès aux ressources ou l'exercice des droits fondamentaux des femmes ou des hommes (différences problématiques) ? [O/N] > expliquez

--

4. Compte tenu des réponses aux questions précédentes, identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur l'égalité des femmes et les hommes ?

--

S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 5.

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?

--

Santé .4.

Accès aux soins de santé de qualité, efficacité de l'offre de soins, espérance de vie en bonne santé, traitements des maladies chroniques (maladies cardiovasculaires, cancers, diabète et maladies respiratoires chroniques), déterminants de la santé (niveau socio-économique, alimentation, pollution), qualité de la vie.

Impact positif Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

--

Emploi .5.

Accès au marché de l'emploi, emplois de qualité, chômage, travail au noir, conditions de travail et de licenciement, carrière, temps de travail, bien-être au travail, accidents de travail, maladies professionnelles, équilibre vie privée - vie professionnelle, rémunération convenable, possibilités de formation professionnelle, relations collectives de travail.

Impact positif Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

Modes de consommation et production .6.

Stabilité/prévisibilité des prix, information et protection du consommateur, utilisation efficace des ressources, évaluation et intégration des externalités (environnementales et sociales) tout au long du cycle de vie des produits et services, modes de gestion des organisations.

Impact positif Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

Développement économique .7.

Création d'entreprises, production de biens et de services, productivité du travail et des ressources/matières premières, facteurs de compétitivité, accès au marché et à la profession, transparence du marché, accès aux marchés publics, relations commerciales et financières internationales, balance des importations/exportations, économie souterraine, sécurité d'approvisionnement des ressources énergétiques, minérales et organiques.

Impact positif Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

--

Investissements .8.

Investissements en capital physique (machines, véhicules, infrastructures), technologique, intellectuel (logiciel, recherche et développement) et humain, niveau d'investissement net en pourcentage du PIB.

Impact positif Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

--

Recherche et développement .9.

Opportunités de recherche et développement, innovation par l'introduction et la diffusion de nouveaux modes de production, de nouvelles pratiques d'entreprises ou de nouveaux produits et services, dépenses de recherche et de développement.

Impact positif Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

--

PME .10.

Impact sur le développement des PME.

1. Quelles entreprises sont directement et indirectement concernées par le projet ?
 Détaillez le(s) secteur(s), le nombre d'entreprises, le % de PME (< 50 travailleurs) dont le % de micro-entreprise (< 10 travailleurs).
 Si aucune entreprise n'est concernée, expliquez pourquoi.

[Toute entreprise](#)

↓ Si des PME sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur les PME.
 N.B. les impacts sur les charges administratives doivent être détaillés au thème 11

↓ S'il y a un impact négatif, répondez aux questions 3 à 5.

3. Ces impacts sont-ils proportionnellement plus lourds sur les PME que sur les grandes entreprises ? [O/N] > expliquez
 --
4. Ces impacts sont-ils proportionnels à l'objectif poursuivi ? [O/N] > expliquez
 --
5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?
 --

Charges administratives .11.

Réduction des formalités et des obligations administratives liées directement ou indirectement à l'exécution, au respect et/ou au maintien d'un droit, d'une interdiction ou d'une obligation.

↓ Si des citoyens (cf. thème 3) et/ou des entreprises (cf. thème 10) sont concernés, répondez aux questions suivantes.

1. Identifiez, par groupe concerné, les formalités et les obligations nécessaires à l'application de la réglementation.
 S'il n'y a aucune formalité ou obligation, expliquez pourquoi.

a. [réglementation actuelle*](#)b. [réglementation en projet**](#)

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation actuelle*, répondez aux questions 2a à 4a.

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation en projet**, répondez aux questions 2b à 4b.

2. Quels documents et informations chaque groupe concerné doit-il fournir ?
 a. b.
3. Comment s'effectue la récolte des informations et des documents, par groupe concerné ?
 a. b.
4. Quelles est la périodicité des formalités et des obligations, par groupe concerné ?
 a. b.
5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs ?
 --

Énergie .12.

Mix énergétique (bas carbone, renouvelable, fossile), utilisation de la biomasse (bois, biocarburants), efficacité énergétique, consommation d'énergie de l'industrie, des services, des transports et des ménages, sécurité d'approvisionnement, accès aux biens et services énergétiques.		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	↓ Expliquez.
--		☒ Pas d'impact

Mobilité .13.

Volume de transport (nombre de kilomètres parcourus et nombre de véhicules), offre de transports collectifs, offre routière, ferroviaire, maritime et fluviale pour les transports de marchandises, répartitions des modes de transport (modal shift), sécurité, densité du trafic.		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	↓ Expliquez.
--		☒ Pas d'impact

Alimentation .14.

Accès à une alimentation sûre (contrôle de qualité), alimentation saine et à haute valeur nutritionnelle, gaspillages, commerce équitable.		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	↓ Expliquez.
--		☒ Pas d'impact

Changements climatiques .15.

Émissions de gaz à effet de serre, capacité d'adaptation aux effets des changements climatiques, résilience, transition énergétique, sources d'énergies renouvelables, utilisation rationnelle de l'énergie, efficacité énergétique, performance énergétique des bâtiments, piégeage du carbone.		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	↓ Expliquez.
--		☒ Pas d'impact

Ressources naturelles .16.

Gestion efficace des ressources, recyclage, réutilisation, qualité et consommation de l'eau (eaux de surface et souterraines, mers et océans), qualité et utilisation du sol (pollution, teneur en matières organiques, érosion, assèchement, inondations, densification, fragmentation), déforestation.		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	↓ Expliquez.
--		☒ Pas d'impact

Air intérieur et extérieur .17.

Qualité de l'air (y compris l'air intérieur), émissions de polluants (agents chimiques ou biologiques : méthane, hydrocarbures, solvants, SOx, NOx, NH3), particules fines.		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	↓ Expliquez.
--		☒ Pas d'impact

Biodiversité .18.

Niveaux de la diversité biologique, état des écosystèmes (restauration, conservation, valorisation, zones protégées), altération et fragmentation des habitats, biotechnologies, brevets d'invention sur la matière biologique, utilisation des ressources génétiques, services rendus par les écosystèmes (purification de l'eau et de l'air, ...), espèces domestiquées ou cultivées, espèces exotiques envahissantes, espèces menacées.		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	↓ Expliquez.
--		☒ Pas d'impact

Nuisances .19.

Nuisances sonores, visuelles ou olfactives, vibrations, rayonnements ionisants, non ionisants et électromagnétiques, nuisances lumineuses.

Impact positif
 Impact négatif
 Expliquez.
 Pas d'impact

--

Autorités publiques .20.

Fonctionnement démocratique des organes de concertation et consultation, services publics aux usagers, plaintes, recours, contestations, mesures d'exécution, investissements publics.

Impact positif
 Impact négatif
 Expliquez.
 Pas d'impact

Cohérence des politiques en faveur du développement .21.

Prise en considération des impacts involontaires des mesures politiques belges sur les intérêts des pays en développement.

1. Identifiez les éventuels impacts directs et indirects du projet sur les pays en développement dans les domaines suivants :

☐ sécurité alimentaire	☐ revenus et mobilisations de ressources domestiques (taxation)
☐ santé et accès aux médicaments	☐ mobilité des personnes
☐ travail décent	☐ environnement et changements climatiques (mécanismes de développement propre)
☐ commerce local et international	☐ paix et sécurité

Expliquez si aucun pays en développement n'est concerné.

--

S'il y a des impacts positifs et/ou négatifs, répondez à la question 2.

2. Précisez les impacts par groupement régional ou économique (lister éventuellement les pays). Cf. manuel

--

S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 3.

3. Quelles mesures sont prises pour les alléger / compenser les impacts négatifs ?

--

**ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 79069/16 VAN 23 APRIL 2026**

Op 17 maart 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van bijzondere wet 'tot wijziging van artikel 479 van het Wetboek van Strafvordering en houdende harmonisatie van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering met het Strafwetboek van 29 februari 2024'.

Het voorontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 14 april 2026. De kamer was samengesteld uit Wouter PAS, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wouter PAS, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 april 2026.

*

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van bijzondere wet strekt ertoe artikel 479 van het Wetboek van Strafvordering (hierna ook: Sv.) te wijzigen alsook de bijzondere wet van 25 juni 1998 'tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering'.

Aan artikel 479, eerste lid, Sv. wordt de referendaris bij het Grondwettelijk Hof toegevoegd als drager van het voorrecht van rechtsmacht.

Met de wijzigingen van de bijzondere wet van 25 juni 1998 worden de nodige aanpassingen aangebracht om deze wet in overeenstemming te brengen met het nieuwe Strafwetboek (artikelen 3 tot 7 van het voorontwerp).¹ De inwerkingtreding van deze artikelen wordt vastgesteld op 8 april 2026 (artikel 8 van het voorontwerp).

¹ Het betreft dezelfde wijzigingen als diegene die bij wet van 30 maart 2026 'houdende harmonisatie van de geldende wetsbepalingen van Justitie met het Strafwetboek van 29 februari 2024 II' zijn aangebracht in de wet van 25 juni 1998 'tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ministers'.

**AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 79069/16 DU 23 AVRIL 2026**

Le 17 mars 2026, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la ministre de la Justice à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi spéciale 'modifiant l'article 479 du Code d'instruction criminelle et relative à la mise en concordance de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région avec le Code pénal du 29 février 2024'.

L'avant-projet a été examiné par la seizième chambre le 14 avril 2026. La chambre était composée de Wouter PAS, président de chambre, Brecht STEEN et Tim CORTHAUT, conseillers d'État, Michel TISON, assesseur, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Barbara SPEYBROUCK, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wouter PAS, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 23 avril 2026.

*

1. L'avant-projet de loi spéciale soumis pour avis a pour objet de modifier l'article 479 du Code d'instruction criminelle (ci-après: C.I.cr.) ainsi que la loi spéciale du 25 juin 1998 'régulant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région'.

À l'article 479, alinéa 1er, du C.I.cr., le référendaire auprès de la Cour constitutionnelle est ajouté comme titulaire du privilège de juridiction.

Les modifications de la loi spéciale du 25 juin 1998 apportent les adaptations nécessaires afin de mettre cette loi en conformité avec le nouveau Code pénal (articles 3 à 7 de l'avant-projet)¹. L'entrée en vigueur de ces articles est fixée au 8 avril 2026 (article 8 de l'avant-projet).

¹ Il s'agit des mêmes modifications que celles apportées par la loi du 30 mars 2026 'relative à la mise en concordance des dispositions légales en vigueur de la Justice avec le Code pénal du 29 février 2024 II' à la loi du 25 juin 1998 'régulant la responsabilité pénale des ministres'.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

2. Artikel 479, eerste lid, Sv., zoals vervangen bij artikel 43 van de wet van 15 mei 2024 'houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II' luidt thans:²

“Voor de toepassing van dit hoofdstuk³ wordt onder een bij een misdrijf betrokken magistraat verstaan hij die van het plegen van een misdaad of wanbedrijf verdacht, in verdenking gesteld, beklaagd of beschuldigd wordt en die op het moment van het misdrijf of op het moment van de vervolging een van volgende ambten bekleedt:

- vrederechter of rechter in de politierechtbank;
- magistraat in of bij de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank of de ondernemingsrechtbank, met uitzondering van de rechters in sociale zaken, de rechters in ondernemingszaken;
- magistraat in of bij het Hof van Cassatie, het hof van beroep of het arbeidshof, met uitzondering van de raadsheren in sociale zaken;
- elke andere magistraat van het openbaar ministerie;
- magistraat van het Grondwettelijk Hof, de Raad van State, het auditoraat bij de Raad van State, het Rekenhof of de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.”

3. Vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 luidde artikel 479 Sv. als volgt:

“Wanneer een vrederechter, een rechter in de politierechtbank, een rechter in de rechtbank van eerste aanleg, in de arbeidsrechtbank of in de ondernemingsrechtbank, een raadsheer in het hof van beroep of in het arbeidshof, een raadsheer in het Hof van cassatie, een magistraat van het parket bij een rechtbank of een hof, een referendaris bij het Hof van Cassatie, een lid van het Rekenhof, een lid van de Raad van State, van het auditoraat of van het coördinatiebureau bij de Raad van State, een lid van het Grondwettelijk Hof, een referendaris bij dat Hof, de leden van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, een provinciegouverneur, ervan beschuldigd wordt buiten zijn ambt een misdrijf gepleegd te hebben dat een correctionele straf meebrengt, laat de procureur-generaal bij het hof van beroep hem dagvaarden voor dat hof, dat uitspraak doet, zonder dat beroep kan worden ingesteld.”

² Dat wil zeggen rekening houdend met de vernietiging door het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 125/2025 van 25 september 2025 van de uitzonderingen in verband met de plaatsvervangende rechters en raadsheren.

³ Zijnde het hoofdstuk dat de regels bevat inzake “de vervolging van en het onderzoek naar misdaden en wanbedrijven inzake magistraten”.

EXAMEN DU TEXTE

Article 2

2. L'article 479, alinéa 1er, C.I.cr., tel qu'il a été remplacé par l'article 43 de la loi du 15 mai 2024 'portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II' s'énonce aujourd'hui comme suit²:

“Pour l'application du présent chapitre³, l'on entend par magistrat mis en cause celui qui est soupçonné, inculpé, prévenu ou accusé du chef d'un crime ou d'un délit et revêtu de l'une des fonctions suivantes soit au moment de l'infraction, soit au moment de la poursuite:

- juge de paix ou juge au tribunal de police;
- magistrat au ou près le tribunal de première instance, le tribunal du travail ou le tribunal de l'entreprise, à l'exclusion des juges sociaux, consulaires;
- magistrat à ou près la Cour de cassation, la cour d'appel ou la cour du travail, à l'exclusion des conseillers sociaux;
- tout autre magistrat du ministère public;
- magistrat de la Cour constitutionnelle, du Conseil d'État, de l'auditorat du Conseil d'État, de la Cour des comptes ou du Conseil du Contentieux des étrangers”.

3. Avant l'entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024, l'article 479 du C.I.cr. s'énonçait comme suit:

“Lorsqu'un juge de paix, un juge au tribunal de police, un juge au tribunal de première instance, au tribunal du travail ou au tribunal de l'entreprise, un conseiller à la cour d'appel ou à la cour du travail, un conseiller à la Cour de cassation, un magistrat du parquet près un tribunal ou une cour, un référendaire près la Cour de cassation, un membre de la Cour des comptes, un membre du Conseil d'État de l'auditorat ou du bureau de coordination près le Conseil d'État, un membre de la Cour constitutionnelle, un référendaire près cette Cour, les membres du Conseil du Contentieux des étrangers, un gouverneur de province est prévenu d'avoir commis, hors de ses fonctions, un délit emportant une peine correctionnelle, le procureur général près la cour d'appel le fait citer devant cette cour, qui prononce sans qu'il puisse y avoir appel”.

² C'est-à-dire compte tenu de l'annulation par la Cour Constitutionnelle, dans son arrêt n° 125/2025 du 25 septembre 2025, des exclusions en ce qui concerne les juges et conseillers suppléants.

³ À savoir le chapitre contenant les règles relatives à “la poursuite et [...] l'instruction des crimes et délits imputés à des magistrats”.

4. Artikel 479, eerste lid, Sv., zoals vervangen bij artikel 43 van de wet van 15 mei 2024, werd bij arrest nr. 125/2025 van het Grondwettelijk Hof vernietigd “in zoverre het de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof niet vermeldt als dragers van het voorrecht van rechtsmacht”.⁴

Het Grondwettelijk Hof overwoog het volgende:

“B.8.1. De bepalingen inzake de inrichting van het Hof die slechts met de in artikel 4, derde lid, van de Grondwet bedoelde bijzondere meerderheid kunnen worden gewijzigd, zijn niet alleen bepalingen die het statuut van de rechters regelen. Zij omvatte alle aspecten van de inrichting van het Hof die waren geregeld in de wet van 28 juni 1983 en hebben dus ook betrekking op het statuut van de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof.

B.8.2. Zoals is vermeld in B.2.1 biedt het voorrecht van rechtsmacht een waarborg voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke functie door alle personen die een dergelijke functie uitoefenen, te beschermen tegen onbehoorlijke druk vanwege de uitvoerende macht.

Artikel 109 van de wet van 28 juni 1983 verklaarde het voorrecht van rechtsmacht van toepassing op de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof, toen Arbitragehof, door die functietitel toe te voegen aan de toenmalige versie van de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van strafvordering. Die bepaling luidde als volgt:

‘In de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van Strafvordering worden de woorden ‘een lid van het Arbitragehof, een referendaris bij dat Hof’ toegevoegd na de woorden ‘bij de Raad van State’.

Het voorrecht van rechtsmacht diende niet te worden overgenomen in de bijzondere wet van 6 januari 1989, aangezien de inwerkingtreding van die bijzonderemeerderheidswet geen invloed had op de toepasselijkheid van de toenmalige artikelen 479 tot 503bis van het Wetboek van strafvordering op de rechters in en de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof. Dit neemt evenwel niet weg dat het om een element van de inrichting van het Grondwettelijk Hof gaat dat was geregeld in de wet van 28 juni 1983 en dat, gelet op hetgeen is vermeld in B.7.2, sinds 19 juli 1988 slechts met een bijzonderemeerderheidswet mag worden gewijzigd.

B.8.3. Aangezien de wetgever artikel 43 van de wet van 15 mei 2024 met een gewone meerderheid heeft aangenomen, ook in zoverre het betrekking heeft op de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof, heeft hij in die mate de bevoegdheid-verdelende regel bedoeld in artikel 142, eerste en zesde lid, van de Grondwet, geschonden.

Artikel 479 van het Wetboek van strafvordering moet bijgevolg worden vernietigd in zoverre het de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof niet vermeldt als dragers van het voorrecht van rechtsmacht.”

⁴ GwH 25 september 2025, nr. 125/2025.

4. L'article 479, alinéa 1er, C.I.cr., tel qu'il a été remplacé par l'article 43 de la loi du 15 mai 2024, a été annulé par l'arrêt n° 125/2025 de la Cour constitutionnelle “en ce qu'il ne mentionne pas les référendaires de la Cour constitutionnelle comme étant titulaires du privilège de juridiction”⁴.

La Cour constitutionnelle a jugé ce qui suit:

“B.8.1. Les dispositions relatives à l'organisation de la Cour qui ne peuvent être modifiées qu'à la majorité spéciale visée à l'article 4, alinéa 3, de la Constitution ne sont pas uniquement celles qui règlent le statut des juges. Elles englobent tous les aspects de l'organisation de la Cour qui étaient régis par la loi du 28 juin 1983 et elles concernent donc aussi le statut des référendaires de la Cour constitutionnelle.

B.8.2. Comme il est dit en B.2.1, le privilège de juridiction garantit l'indépendance de la fonction juridictionnelle en protégeant contre les pressions illicites du pouvoir exécutif toutes les personnes qui exercent une telle fonction.

L'article 109 de la loi du 28 juin 1983 a rendu le privilège de juridiction applicable aux référendaires de la Cour constitutionnelle, alors Cour d'arbitrage, en ajoutant ce titre de fonction aux articles 479 et 483 du Code d'instruction criminelle, tels qu'ils étaient alors applicables. Cette disposition était formulée comme suit:

‘Dans les articles 479 et 483 du Code d'instruction criminelle, les mots ‘un membre de la Cour d'arbitrage, un référendaire près cette Cour’ sont ajoutés après les mots ‘près le Conseil d'État’.

Le privilège de juridiction ne devait pas être repris dans la loi spéciale du 6 janvier 1989, dès lors que l'entrée en vigueur de cette loi à majorité spéciale n'avait aucune incidence sur l'applicabilité des anciens articles 479 à 503bis du Code d'instruction criminelle aux juges et référendaires de la Cour constitutionnelle. Il n'en reste pas moins qu'il s'agit d'un élément de l'organisation de la Cour constitutionnelle qui était régi par la loi du 28 juin 1983 et qui, eu égard à ce qui est dit en B.7.2, ne peut, depuis le 19 juillet 1988, être modifié que par une loi à majorité spéciale.

B.8.3. Dès lors que le législateur a adopté l'article 43 de la loi du 15 mai 2024 à la majorité simple, y compris en ce qu'il concerne les référendaires de la Cour constitutionnelle, il a, dans cette mesure, violé la règle de répartition des compétences visée à l'article 142, alinéas 1er et 6, de la Constitution.

L'article 479 du Code d'instruction criminelle doit par conséquent être annulé dans la mesure où il ne mentionne pas les référendaires de la Cour constitutionnelle dans la liste des titulaires du privilège de juridiction”.

⁴ C.C., 25 septembre 2025, n° 125/2025.

5. Het voormelde arrest heeft tot gevolg dat wat betreft de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof de wijziging bij de wet van 15 mei 2024 aan artikel 479 Sv. nietig is en op hen derhalve artikel 479 Sv. zoals het gold tot aan de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 nog steeds van toepassing is.

Indien de wetgever een wijziging wil aanbrengen aan dit artikel 479 Sv. voor wat betreft de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof, kan dit slechts gebeuren bij een wet aangenomen met een bijzondere meerderheid.

6. Het voorontwerp van bijzondere wet kiest er voor de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof uitdrukkelijk toe te voegen aan de lijst van magistraten die onderworpen zijn aan de bijzondere procedure van het voorrecht van rechtsmacht.

Deze werkwijze draagt bij aan de rechtszekerheid. De memorie van toelichting verduidelijkt evenwel niet om welke reden de stellers van het voorontwerp van mening zijn dat, in tegenstelling tot hetgeen de wetgever bij de totstandkoming van de wet van 15 mei 2024 voor ogen had, het verantwoord is dat de referendarissen van het Grondwettelijk Hof worden vermeld als dragers van het voorrecht van rechtsmacht.

7. Bij de totstandkoming van de wet van 15 mei 2024 werd in de memorie van toelichting namelijk gepreciseerd

“ten aanzien van de referendarissen bij het Hof van Cassatie, het Grondwettelijk Hof en de leden van het coördinatiebureau bij de Raad van State dat zij weliswaar een belangrijke medewerking en bijstand verlenen maar niet zelf effectief met de rechtsbedeling belast zijn. Er is voor gekozen om voor de toepassing van de procedure van voorrecht van rechtsmacht *ratione personae* het criterium te hanteren van ‘diegenen die effectief en permanent belast zijn met de rechtsbedeling’. De coherente toepassing van dit criterium heeft tot gevolg dat deze categorieën niet ‘effectief belast’ zijn met de rechtsbedeling. De procedure van voorrecht van rechtsmacht is om die reden niet op hen van toepassing.

In zijn advies wijst de Raad van State er terecht op dat de rechters en raadsheren in sociale zaken, de rechters in ondernemingszaken, de gerechtelijke stagiaires – zelfs indien in opdracht – de gerechtelijke attachés, de griffiers, de parcketjuristen en referendarissen bedoeld in artikel 162 van het Gerechtelijk Wetboek, en de assessoren in de strafuitvoering of in de internering, *de lege lata*, uitgesloten zijn van het toepassingsgebied van het zogenaamde ‘voorrecht van rechtsmacht’.

Hij wijst er ook op dat het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat artikel 479 van het Wetboek van Strafvordering geen schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet inhoudt, aangezien deze bepaling niet van toepassing is op de raadsheer in sociale zaken of de rechter in ondernemingszaken.

In het bijzonder wil het ontwerp een einde maken aan het ongerechtvaardigde verschil in behandeling dat in dit opzicht

5. Il découle de l’arrêt précité qu’en ce qui concerne les référendaires de la Cour constitutionnelle, la modification apportée par la loi du 15 mai 2024 à l’article 479 du C.I.cr. est nulle et que, par conséquent, l’article 479 du C.I.cr. tel qu’il s’appliquait jusqu’à l’entrée en vigueur de la loi du 15 mai 2024, leur est toujours applicable.

Si le législateur souhaite apporter une modification à cet article 479 du C.I.cr. concernant les référendaires de la Cour constitutionnelle, il ne peut le faire qu’en adoptant une loi à la majorité spéciale.

6. L’avant-projet de loi spéciale choisit d’ajouter expressément les référendaires de la Cour constitutionnelle à la liste des magistrats soumis à la procédure spéciale du privilège de juridiction.

Cette méthode favorise la sécurité juridique. L’exposé des motifs ne précise toutefois pas pour quelle raison les auteurs de l’avant-projet estiment, contrairement à ce que le législateur envisageait lors de l’élaboration de la loi du 15 mai 2024, qu’il est justifié que les référendaires de la Cour constitutionnelle soient mentionnés comme titulaires du privilège de juridiction.

7. Lors de l’élaboration de la loi du 15 mai 2024, l’exposé des motifs précisait en effet:

“en ce qui concerne les référendaires près la Cour de cassation ou près la Cour constitutionnelle et les membres du bureau de coordination près le Conseil d’État, que ceux-ci tout en apportant une coopération et une assistance significatives, ne sont pas eux-mêmes effectivement chargés de l’administration de la justice. Le critère retenu pour l’application de la procédure de privilège de juridiction *ratione personae* est ‘ceux qui sont en charge, de façon effective et permanente, de l’administration de la justice’. L’application cohérente de ce critère a pour effet que ces catégories ne sont pas ‘effectivement chargées’ de l’administration de la justice. Pour cette raison, la procédure du privilège de juridiction ne leur est pas applicable.

Le Conseil d’État relève à juste titre dans son avis que, les juges et conseillers sociaux, les juges consulaires, les stagiaires judiciaires – même commissionnés –, les attachés judiciaires, les greffiers, les juristes de parquet et référendaires visés à l’article 162 du Code judiciaire, et les assesseurs en application des peines ou en internement, sont, *de lege lata*, exclus du champ d’application du soi-disant ‘privilège de juridiction’.

Il rappelle aussi que la Cour constitutionnelle a conclu à l’absence de violation des articles 10 et 11 de la Constitution par l’article 479 du Code d’instruction criminelle en ce que cette disposition ne vise pas le conseiller social ni le juge consulaire.

Le projet vise notamment à mettre fin à la différence de traitement injustifiée existant à cet égard entre toutes les

bestaat tussen alle bovenvermelde categorieën enerzijds en de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie anderzijds.

Hoewel deze laatste ongetwijfeld betrokken zijn bij de behandeling van zaken, zijn ze er niet op dezelfde manier titularis van zoals een magistraat, aangezien ze niet nominatief in de procedure verschijnen door uitspraak te doen, te vorderen, te besluiten of een advies uit te brengen onder hun handtekening.

Er is dus geen reden om redelijkerwijs te vrezen dat een partij, zelfs als zij te weten is gekomen dat een zaak aan een van hen is toevertrouwd, 'roekeloze of tergende vervolgingen zal instellen die haar kunnen destabiliseren of hun optreden onmogelijk kunnen maken, of zijn taak om zijn medeburgers te vervolgen of te berechten hem in zeer sterke mate blootstelt aan dergelijke aanvallen', noch om 'het risico van straffeloosheid en een schijn van partijdigheid af te wenden, en te vermijden dat hij, wanneer hij wordt aangeklaagd, door naaste (directe of ondergeschikte) collega's wordt berecht'.

Geen van de twee *ratio legis* die in de toelichting worden genoemd, is daarom van toepassing op deze referendarissen.

En het feit dat ze geen ander beroep uitoefenen, betekent niet dat ze 'effectief en permanent belast zijn met de rechtsbedeling' op dezelfde manier als een magistraat, dat wil zeggen op een manier die zou rechtvaardigen dat op hen de procedure wordt toegepast die afwijkt van het gemene recht en die is voorzien voor magistraten.⁵

8. De vraag naar de *sub* 6 vermelde verantwoording is des te prangender aangezien het om advies voorgelegde voorontwerp van bijzondere wet, door het vermelden van de referendarissen van het Grondwettelijk Hof in artikel 479 Sv., een verschil van behandeling invoert tussen deze referendarissen en de referendarissen bij het Hof van Cassatie, hoewel die in de hoger aangehaalde memorie van toelichting net samen worden vernoemd omdat ze een gelijkaardige rol zouden hebben bij de totstandkoming van arresten.

9. Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft opgemerkt bij het voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 15 mei 2024⁶ moet de wetgever, gelet op de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, wanneer hij er bij de invoering van een nieuwe regeling voor kiest om de toepasselijkheid van het voorrecht van rechtsmacht in het licht van de doelstellingen die met die rechtsfiguur worden nagestreefd, afhankelijk te maken van bepaalde criteria, kunnen verantwoord worden waarom bepaalde categorieën van personen op basis van die criteria wel, en andere niet aan de regeling worden onderworpen.

10. Uit de hiervoor geciteerde memorie van toelichting bij de wet van 15 mei 2024 blijkt dat de uitsluiting van de

catégories précitées d'une part et les référendaires près la Cour constitutionnelle et la Cour de cassation d'autre part.

Si ces derniers participent incontestablement au traitement des dossiers, ils n'en sont pas pour autant titulaires de la même manière que l'est un magistrat, n'étant pas appelés à apparaître nommément dans la procédure en statuant, requérant, concluant ou émettant un avis sous leur signature.

Il n'y a dès lors lieu ni de craindre raisonnablement qu'une partie, à supposer qu'elle ait appris que l'étude d'un dossier a été confiée à l'un d'eux, engage contre lui 'des poursuites téméraires ou vexatoires de nature à le déstabiliser, voire à le paralyser dans son action, sa mission de poursuivre ou juger ses concitoyens l'exposant particulièrement à de telles attaques', ni de parer 'à un risque d'impunité et à une apparence de partialité, en évitant que, inculpé, il ne soit jugé par des collègues proches (directs ou subordonnés)'.

Aucune des deux *ratio legis* rappelées dans l'exposé des motifs ne trouve donc à s'appliquer à ces référendaires.

Et de la circonstance qu'ils n'exercent pas une autre profession, il ne suit pas qu'ils seraient 'en charge, de façon effective et permanente, de l'administration de la justice' de la même manière qu'un magistrat, soit d'une manière qui justifierait de leur appliquer la procédure dérogatoire du droit commun prévue pour celui-ci⁵.

8. La question de la justification mentionnée au point 6 est d'autant plus importante que l'avant-projet de loi spéciale soumis pour avis, en mentionnant les référendaires de la Cour constitutionnelle à l'article 479 du C.I.cr., introduit une différence de traitement entre ces référendaires et les référendaires de la Cour de cassation, bien que ceux-ci soient mentionnés justement ensemble dans l'exposé des motifs visé au motif qu'ils auraient un rôle similaire dans l'élaboration des arrêts.

9. Ainsi que le Conseil d'État, section de législation, l'a relevé à propos de l'avant-projet devenu la loi du 15 mai 2024⁶, le législateur doit, lorsqu'il choisit, lors de l'instauration d'un nouveau régime, de subordonner à certains critères l'applicabilité du privilège de juridiction, au regard des objectifs poursuivis par cette figure juridique, être en mesure de justifier, vu les principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination, pourquoi certaines catégories de personnes sont soumises au régime sur la base de ces critères et pourquoi d'autres ne le sont pas.

10. Il ressort de l'exposé des motifs précité de la loi du 15 mai 2024 que l'exclusion des référendaires de la Cour de

⁵ *Parl. St. Kamer* 2023-24, nr. 55-3945/1, 90-91.

⁶ Adv.RvS 75355/1-2-4-16 van 29 maart 2024 over een voorontwerp van wet 'houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II', *Parl. St. Kamer* 2023-24, nr. 55-3945/1, 270.

⁵ *Doc. parl., Chambre*, 2023-2024, n° 55-3945/1, pp. 90-91.

⁶ *Avis C.E.* 75355/1-2-4-16 du 29 mars 2024 sur un avant-projet de loi 'portant dispositions en matière de digitalisation de la justice et dispositions diverses II' (*Doc. parl., Chambre*, 2023-2024, n° 55-3945/1, p. 270).

referendarissen bij het Hof van Cassatie ingegeven is door het feit dat de wetgever van oordeel was dat zij niet “effectief en permanent belast zijn met de rechtsbedeling”.

Om dezelfde reden was de wetgever in 2024 van mening dat ook de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof uitgesloten dienden te worden van de bijzondere procedure van het voorrecht van rechtsmacht. De vraag of de wet van 15 mei 2024 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schond in zoverre het voorrecht van rechtsmacht niet van toepassing werd gemaakt op de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof werd door het Grondwettelijk Hof in zijn arrest 125/2025 niet onderzocht omdat het middel “niet tot een ruimere vernietiging kan leiden” dan diegene die het gevolg is van de schending van artikel 142 van de Grondwet.

11. Naast de rechters en de magistraten van het openbaar ministerie zijn verschillende categorieën van personen, zowel degene die reeds vóór de wetwijziging van 2024 uitgesloten waren van de toepassing van het voorrecht van rechtsmacht (wat betreft de hoven en rechtbanken bijvoorbeeld de griffiers, de referendarissen en de parketjuristen bij de hoven van beroep, de arbeidshoven en de rechtbanken)⁷ als degene die er bij de wet van 15 mei 2024 bijkomend van werden uitgesloten (de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof en bij het Hof van Cassatie),⁸ verregaand betrokken bij de rechtsbedeling. De wetgever was evenwel van oordeel dat zij daaraan, of aan het onderzoek van de zaken, slechts medewerking of bijstand verlenen, zodat kan worden aangenomen dat ze er niet “effectief belast” mee zijn.

12. De verantwoording voor de uitsluiting bij de wet van 15 mei 2024 van zowel de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof als bij het Hof van Cassatie van de regeling van het voorrecht van rechtsmacht, was aldus dezelfde. De vraag rijst bijgevolg op grond van welke verantwoording de ontworpen aanpassing van artikel 479 Sv. een verschil in behandeling tussen beide categorieën invoert.

⁷ De griffier oefent een gerechtelijke functie uit. Hij vervult de griffietaken en staat de magistraat bij als griffier in alle verrichtingen van diens ambt (artikel 168, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek). De referendarissen staan de magistraten van de hoven van beroep, de arbeidshoven en de rechtbanken bij. De parketjuristen staan de magistraten van het openbaar ministerie bij (artikel 162, § 1, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek). Beide categorieën bereiden het werk van de magistraten op juridisch vlak voor, onder hun gezag en volgens hun aanwijzingen (artikel 162, § 2, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek). Met parketjuristen kunnen, onder voorwaarden, alle bevoegdheden van het openbaar ministerie worden gedeeld (artikel 162, § 2, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

⁸ De referendarissen bij het Grondwettelijk Hof staan dat hof bij (artikel 35, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 ‘op het Grondwettelijk Hof’). Voor de referendarissen bij het Hof van Cassatie, geldt, wat dat rechtcollege betreft, hetzelfde. Tot hun taken behoort onder andere de voorbereiding van het werk van de raadsheren en de leden van het parket (artikel 135bis, eerste en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

cassation est dictée par le fait que le législateur estimait qu’ils n’étaient pas “en charge, de façon effective et permanente, de l’administration de la justice”.

Pour les mêmes motifs, le législateur estimait en 2024 que les référendaires de la Cour constitutionnelle aussi devaient être exclus de la procédure spéciale du privilège de juridiction. La question de savoir si la loi du 15 mai 2024 viole les articles 10 et 11 de la Constitution dans la mesure où le privilège de juridiction n’a pas été rendu applicable aux référendaires de la Cour constitutionnelle n’a pas été examinée par la Cour Constitutionnelle dans son arrêt 125/2025 au motif que le moyen “ne saurait conduire à une annulation plus étendue” que celle découlant de la violation de l’article 142 de la Constitution.

11. Outre les juges et les magistrats du ministère public, plusieurs catégories de personnes, tant celles qui étaient déjà exclues avant la modification de la loi de 2024 de l’application du privilège de juridiction (en ce qui concerne les cours et tribunaux, par exemple, les greffiers, les référendaires et les juristes de parquet près les cours d’appel, les cours du travail et les tribunaux)⁷ que celles qui en ont été exclues en plus par la loi du 15 mai 2024 (les référendaires près la Cour constitutionnelle et près la Cour de cassation)⁸, sont largement impliquées dans l’administration de la justice. Néanmoins, le législateur était d’avis qu’elles ne font que prêter leur concours ou fournir une assistance à cet effet ou dans le cadre de l’examen des affaires, de sorte que l’on peut admettre qu’elles ne sont pas “en charge, de façon effective” de l’administration de la justice.

12. La justification de l’exclusion, prévue par la loi du 15 mai 2024, des référendaires tant de la Cour constitutionnelle que de la Cour de cassation du régime du privilège de juridiction était donc la même. La question se pose par conséquent de savoir sur la base de quelle justification l’adaptation en projet de l’article 479 du C.I.cr. instaure une différence de traitement entre les deux catégories.

⁷ Le greffier exerce une fonction judiciaire. Il accomplit les tâches du greffe et assiste, en qualité de greffier, le magistrat dans tous les actes de son ministère (article 168, alinéa 1er, du Code judiciaire). Les référendaires assistent les magistrats des cours d’appel, des cours du travail et des tribunaux. Les juristes de parquet assistent les magistrats du ministère public (article 162, § 1er, alinéa 2, du Code judiciaire). Les deux catégories préparent le travail des magistrats sur le plan juridique, sous leur autorité et selon leurs indications (article 162, § 2, alinéa 1er, du Code judiciaire). L’on peut, sous conditions, partager l’exercice de toutes les compétences du ministère public avec des juristes de parquet (article 162, § 2, alinéa 3, du Code judiciaire).

⁸ Les référendaires près la Cour constitutionnelle assistent cette cour (article 35, alinéa 1er, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 ‘sur la Cour constitutionnelle’). Il en va de même pour les référendaires près la Cour de cassation, en ce qui concerne cette juridiction. La préparation du travail des conseillers et des membres du parquet fait entre autres partie de leurs missions (article 135bis, alinéas 1er et 3, du Code judiciaire).

De gemachtigde verklaart hierover het volgende:

“Het is niet de bedoeling dat de referendarissen van het Hof van Cassatie opnieuw titularis zullen worden van de bijzondere procedure van het voorrecht van rechtsmacht en artikel 479, eerste lid, Sv. in die zin aan te passen bij gewone wet (art. 74 GW).

Dit om de volgende redenen:

De reparatie beperkt zich tot wat er strikt noodzakelijk is ingevolge de grondwettelijke rechtspraak

In punt 1 van het arrest GwH nr. 125/2025 heeft het Grondwettelijk Hof enkel gezegd voor recht dat het art. 479 Sv. vernietigt in zoverre het de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof niet vermeldt als dragers van het voorrecht van rechtsmacht.

De referendarissen van het Hof van Cassatie zijn nog niet getoetst en deze uitsluiting uit het toepassingsgebied is ook geen schending

De federale wetgever kan de toepassing van de procedure van voorrecht van rechtsmacht (art. 479- 489 Sv.) wijzigen met de meerderheid waarmee de gewone wetskrachtige normen worden aangenomen.

In navolging van een suggestie van de Hoge Raad voor de Justitie, was het de bedoeling van de wetgever om het toepassingsgebied van het voorrecht van rechtsmacht te beperken tot de personen die ‘effectief en permanent met de rechtsbedeling zijn belast’. Dit zijn, in de visie van de wetgever, alleen diegenen die ‘nominatief in de procedure verschijnen door uitspraak te doen, te vorderen, te besluiten of een advies uit te brengen onder hun handtekening’ (Parl. St., Kamer, 2023-2024, DOC 55 3945/001, pp. 90-91, [55K3945001.pdf](#)).

Dezelfde toetsing voor de referendarissen bij het Hof van Cassatie kan worden voorgehouden als deze t.a.v. leden van het coördinatiebureau van de Raad van State waarover het GwH zich in het arrest nr. 125/2025 heeft uitgesproken.

In B.12.5 overweegt het GwH: ‘In zoverre het voorrecht van rechtsmacht niet van toepassing is op de leden van het Coördinatiebureau bij de Raad van State, schendt artikel 43 van de wet van 15 mei 2024 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.’

De nagestreefde doelstelling (Parl. St., Kamer, 2023-2024, DOC 55 3945/001, pp. 90-91, [55K3945001.pdf](#)) is legitiem. Het verschil in behandeling berust op een objectief criterium van onderscheid voor een referendaris bij het Hof van Cassatie.

Het voorrecht van rechtsmacht is een waarborg voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke functie door alle personen die een dergelijke functie uitoefenen tegen onbehoorlijke druk vanwege de uitvoerende macht (Overw. B.2.21 en 8.2).

Zoals het GwH in B.12.3 overweegt: ‘Het gaat evenwel niet om opdrachten die rechterlijk van aard zijn, aangezien de uitoefening ervan niet rechtstreeks een inhoudelijke bijdrage aan

Le délégué déclare à cet égard ce qui suit:

“Het is niet de bedoeling dat de referendarissen van het Hof van Cassatie opnieuw titularis zullen worden van de bijzondere procedure van het voorrecht van rechtsmacht en artikel 479, eerste lid, Sv. in die zin aan te passen bij gewone wet (art. 74 GW).

Dit om de volgende redenen:

— De reparatie beperkt zich tot wat er strikt noodzakelijk is ingevolge de grondwettelijke rechtspraak

In punt 1 van het arrest GwH nr. 125/2025 heeft het Grondwettelijk Hof enkel gezegd voor recht dat het art. 479 Sv. vernietigt in zoverre het de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof niet vermeldt als dragers van het voorrecht van rechtsmacht.

— De referendarissen van het Hof van Cassatie zijn nog niet getoetst en deze uitsluiting uit het toepassingsgebied is ook geen schending

De federale wetgever kan de toepassing van de procedure van voorrecht van rechtsmacht (art. 479- 489 Sv.) wijzigen met de meerderheid waarmee de gewone wetskrachtige normen worden aangenomen.

In navolging van een suggestie van de Hoge Raad voor de Justitie, was het de bedoeling van de wetgever om het toepassingsgebied van het voorrecht van rechtsmacht te beperken tot de personen die ‘effectief en permanent met de rechtsbedeling zijn belast’. Dit zijn, in de visie van de wetgever, alleen diegenen die ‘nominatief in de procedure verschijnen door uitspraak te doen, te vorderen, te besluiten of een advies uit te brengen onder hun handtekening’ (Parl. St., Kamer, 2023-2024, DOC 55 3945/001, pp. 90-91, [55K3945001.pdf](#)).

Dezelfde toetsing voor de referendarissen bij het Hof van Cassatie kan worden voorgehouden als deze t.a.v. leden van het coördinatiebureau van de Raad van State waarover het GwH zich in het arrest nr. 125/2025 heeft uitgesproken.

In B.12.5 overweegt het GwH: ‘In zoverre het voorrecht van rechtsmacht niet van toepassing is op de leden van het Coördinatiebureau bij de Raad van State, schendt artikel 43 van de wet van 15 mei 2024 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.’

De nagestreefde doelstelling (Parl. St., Kamer, 2023-2024, DOC 55 3945/001, pp. 90-91, [55K3945001.pdf](#)) is legitiem. Het verschil in behandeling berust op een objectief criterium van onderscheid voor een referendaris bij het Hof van Cassatie.

Het voorrecht van rechtsmacht is een waarborg voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke functie door alle personen die een dergelijke functie uitoefenen tegen onbehoorlijke druk vanwege de uitvoerende macht (Overw. B.2.21 en 8.2).

Zoals het GwH in B.12.3 overweegt: ‘Het gaat evenwel niet om opdrachten die rechterlijk van aard zijn, aangezien de uitoefening ervan niet rechtstreeks een inhoudelijke bijdrage aan

de totstandkoming van rechtspraak levert. Er valt bijgevolg niet redelijkerwijze te vrezen dat de leden van het Coördinatiebureau het voorwerp zouden uitmaken van tergende en roekeloze vorderingen die als doel hebben hen te destabiliseren in de uitoefening van enige rechterlijke functie.’.

Het bestreden verschil in behandeling is bijgevolg pertinent in het licht van de door de wetgever nagestreefde doelstelling van een onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak.

Om deze (zelfde) redenen (als voor de leden van het Coördinatiebureau) is het niet nodig om de referendarissen bij het Hof van Cassatie toe te voegen aan het toepassingsgebied *ratione personae* van art. 479, eerste lid, Sv.”

13. De gemachtigde voert aldus aan dat de referendarissen bij het Hof van Cassatie uitgesloten blijven van de regeling van het voorrecht van rechtsmacht omdat ze niet behoren tot de personen die effectief en permanent met de rechtsbedeling zijn belast.

Dit volstaat evenwel niet ter verantwoording van het verschil in behandeling dat ontstaat tussen de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof en bij het Hof van Cassatie, die volgens de parlementaire voorbereiding bij de wet van 15 mei 2024 omwille van dezelfde redenen konden en moesten worden uitgesloten van de toepassing van de regeling van het voorrecht van rechtsmacht.

Voor het verschil in behandeling tussen beide dient alsnog een afdoende verantwoording te worden gegeven.

Artikel 8

14. De inwerkingtreding van de artikelen 3 tot 7 van het voorontwerp wordt vastgelegd op 8 april 2026, wat overeenstemt met de initiële datum van inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek.

Bij de wet van 30 maart 2026 ‘houdende harmonisatie van de geldende wetsbepalingen van Justitie met het Strafwetboek van 29 februari 2024 II’ werd de inwerkingtreding van de wet van 29 februari 2024 ‘tot invoering van boek I van het Strafwetboek’ en de wet van 29 februari 2024 ‘tot invoering van boek II van het Strafwetboek’ uitgesteld tot 1 september 2026.⁹

De inwerkingtreding van de artikelen 3 tot 7 van het voorontwerp dient hieraan te worden aangepast.

De griffier,

Greet VERBERCKMOES

De voorzitter,

Wouter PAS

⁹ Artikel 38 van de wet van 29 februari 2024 ‘tot invoering van boek I van het Strafwetboek’ werd gewijzigd bij artikel 252 van de wet van 30 maart 2026 en artikel 119 van de wet van 29 februari 2024 ‘tot invoering van boek II van het Strafwetboek’ bij artikel 253 van de wet van 30 maart 2026, die eveneens in werking treden op 1 september 2026 (artikel 260).

de totstandkoming van rechtspraak levert. Er valt bijgevolg niet redelijkerwijze te vrezen dat de leden van het Coördinatiebureau het voorwerp zouden uitmaken van tergende en roekeloze vorderingen die als doel hebben hen te destabiliseren in de uitoefening van enige rechterlijke functie.’.

Het bestreden verschil in behandeling is bijgevolg pertinent in het licht van de door de wetgever nagestreefde doelstelling van een onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak.

Om deze (zelfde) redenen (als voor de leden van het Coördinatiebureau) is het niet nodig om de referendarissen bij het Hof van Cassatie toe te voegen aan het toepassingsgebied *ratione personae* van art. 479, eerste lid, Sv.”

13. Le délégué fait ainsi valoir que les référendaires de la Cour de cassation restent exclus du régime du privilège de juridiction, car ils ne font pas partie des personnes chargées, de façon effective et permanente, de l’administration de la justice.

Cela ne suffit toutefois pas à justifier la différence de traitement qui est créée entre les référendaires de la Cour constitutionnelle et ceux de la Cour de cassation, qui, selon les travaux préparatoires de la loi du 15 mai 2024, pouvaient et devaient être exclus de l’application du régime du privilège de juridiction pour les mêmes raisons.

Il convient donc d’encore fournir une justification suffisante pour la différence de traitement entre ces deux catégories.

Article 8

14. L’entrée en vigueur des articles 3 à 7 de l’avant-projet est fixée au 8 avril 2026, ce qui correspond à la date initiale d’entrée en vigueur du nouveau Code pénal.

La loi du 30 mars 2026 ‘relative à la mise en concordance des dispositions légales en vigueur de la Justice avec le Code pénal du 29 février 2024 II’ a reporté au 1er septembre 2026 l’entrée en vigueur de la loi du 29 février 2024 ‘introduisant le livre Ier du Code pénal’ et de la loi du 29 février 2024 ‘introduisant le livre II du Code pénal’⁹.

Il y a lieu d’adapter l’entrée en vigueur des articles 3 à 7 de l’avant-projet en conséquence.

Le greffier,

Greet VERBERCKMOES

Le président,

Wouter PAS

⁹ L’article 38 de la loi du 29 février 2024 ‘introduisant le livre Ier du Code pénal’ a été modifié par l’article 252 de la loi du 30 mars 2026 et l’article 119 de la loi du 29 février 2024 ‘introduisant le livre II du Code pénal’ a été modifié par l’article 253 de la loi du 30 mars 2026, lesquels entrent également en vigueur le 1er septembre 2026 (article 260).

ONTWERP VAN BIJZONDERE WET

FILIP,

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van de eerste minister en de minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De eerste minister en de minister van Justitie zijn ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

HOOFDSTUK 1**Algemene bepalingen**

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering**

Art. 2

Het artikel 479, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld met een streepje, luidende als volgt:

“- referendaris bij het Grondwettelijk Hof of referendaris bij het Hof van Cassatie”.

PROJET DE LOI SPÉCIALE

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition du premier ministre et de la ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Le premier ministre et la ministre de la Justice sont chargés de présenter en notre nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE 1ER**Dispositions générales**Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Modifications du Code d'instruction criminelle**

Art. 2

L'article 479, alinéa 1er, du Code d'Instruction criminelle, est complété par un tiret, rédigé comme suit:

“- référendaire près la Cour constitutionnelle ou référendaire près la Cour de cassation”.

HOOFDSTUK 3

**Wijzigingen van de bijzondere wet
van 25 juni 1998 tot regeling
van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid
van leden van een gemeenschaps-
of gewestregering**

Art. 3

In artikel 7 van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering, worden de woorden “Behalve bij op heterdaad ontdekte misdaden of wanbedrijven” vervangen door de woorden “Behalve in geval van heterdaad”.

Art. 4

Artikel 15, tweede lid, van dezelfde wet, wordt opgeheven.

Art. 5

In artikel 16 van dezelfde wet, worden de woorden “noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding” vervangen door de woorden “geen misdrijf”.

Art. 6

In de Franse tekst van artikel 17 van dezelfde wet, worden de woorden “*de flagrant délit*” vervangen door de woorden “*de flagrance*”.

Art. 7

In artikel 29 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, worden de woorden “mededaders van en de medeplichtigen” vervangen door de woorden “daders en deelnemers”;

2° in het tweede lid, worden de woorden “misdaden en van politieke misdrijven en drukpersmisdrijven” vervangen door de woorden “misdrijven die tot de bevoegdheid van het hof van assisen behoren”.

CHAPITRE 3

**Modifications de la loi spéciale
du 25 juin 1998 réglant
la responsabilité pénale des membres
des gouvernements de communauté
ou de région**

Art. 3

Dans l'article 7 de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région, les mots “le cas de crime ou délit flagrant” sont remplacés par les mots “en cas de flagrance”.

Art. 4

L'article 15, alinéa 2, de la même loi, est abrogée.

Art. 5

Dans l'article 16 de la même loi, les mots “ni un crime, ni un délit, ni une contravention” sont remplacés par les mots “pas une infraction”.

Art. 6

Dans l'article 17 de la même loi, les mots “de flagrant délit” sont remplacés par les mots “de flagrance”.

Art. 7

Dans l'article 29 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, les mots “coauteurs et les complices de” sont remplacés par les mots “auteurs et les participants à”;

2° dans l'alinéa 2, les mots “de crimes et de délits politiques et délits de presse” sont remplacés par les mots “d'infractions relevant de la compétence de la cour d'assises”.

HOOFDSTUK X

Inwerkingtreding

Art. 8

De artikelen 3 tot 7 van deze wet treden in werking op de datum van de inwerkingtreding van de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek I van het Strafwetboek en van de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek II van het Strafwetboek.

Gegeven te Brussel, 18 mei 2026.

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De eerste minister,

Bart De Wever

De minister van Justitie,

Annelies Verlinden

CHAPITRE X

Entrée en vigueur

Art. 8

Les articles 3 à 7 de la présente loi entrent en vigueur le jour de l'entrée en vigueur de la loi du 29 février 2024 introduisant le livre Ier du Code pénal et de la loi du 29 février 2024 introduisant le livre II du Code pénal.

Donné à Bruxelles, le 18 mai 2026.

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le premier ministre,

Bart De Wever

La ministre de la Justice,

Annelies Verlinden

COÖRDINATIE VAN DE ARTIKELEN

Basistekst	Tekst aangepast aan het wetsontwerp
Hoofdstuk 2 – Wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering	
Art. 479	Art. 479
<p>Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder een bij een misdrijf betrokken magistraat verstaan hij die van het plegen van een misdaad of wanbedrijf verdacht, in verdenking gesteld, beklaagd of beschuldigd wordt en die op het moment van het misdrijf of op het moment van de vervolging een van volgende ambten bekleedt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vrederechter of rechter in de politierechtbank met uitzondering van de plaatsvervangende rechters; - magistraat in of bij de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank of de ondernemingsrechtbank, met uitzondering van de rechters in sociale zaken, de rechters in ondernemingszaken of de plaatsvervangende rechters; - magistraat in of bij het Hof van Cassatie, het hof van beroep of het arbeidshof, met uitzondering van de raadsheren in sociale zaken of de plaatsvervangende raadsheren; - elke andere magistraat van het openbaar ministerie; - magistraat van het Grondwettelijk Hof, de Raad van State, het auditoraat bij de Raad van State, het Rekenhof of de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. 	<p>Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder een bij een misdrijf betrokken magistraat verstaan hij die van het plegen van een misdaad of wanbedrijf verdacht, in verdenking gesteld, beklaagd of beschuldigd wordt en die op het moment van het misdrijf of op het moment van de vervolging een van volgende ambten bekleedt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vrederechter of rechter in de politierechtbank met uitzondering van de plaatsvervangende rechters; - magistraat in of bij de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank of de ondernemingsrechtbank, met uitzondering van de rechters in sociale zaken, de rechters in ondernemingszaken of de plaatsvervangende rechters; - magistraat in of bij het Hof van Cassatie, het hof van beroep of het arbeidshof, met uitzondering van de raadsheren in sociale zaken of de plaatsvervangende raadsheren; - elke andere magistraat van het openbaar ministerie; - magistraat van het Grondwettelijk Hof, de Raad van State, het auditoraat bij de Raad van State, het Rekenhof of de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen; - referendaris bij het Grondwettelijk Hof of referendaris bij het Hof van Cassatie.
<p>Dit hoofdstuk is niet van toepassing op handelingen door de bij een misdrijf betrokken magistraat gesteld na zijn opruststelling, tenzij hij het ambt van plaatsvervangend magistraat bekleedt of zijn ambt verder uitoefent overeenkomstig de artikelen 156<i>bis</i>, 383, §§ 2 tot 4, en 383<i>bis</i> van het Gerechtelijk Wetboek.</p>	<p>Dit hoofdstuk is niet van toepassing op handelingen door de bij een misdrijf betrokken magistraat gesteld na zijn opruststelling, tenzij hij het ambt van plaatsvervangend magistraat bekleedt of zijn ambt verder uitoefent overeenkomstig de artikelen 156<i>bis</i>, 383, §§ 2 tot 4, en 383<i>bis</i> van het Gerechtelijk Wetboek.</p>

Hoofdstuk 2 – Wijzigingen van de bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering

Art. 7	Art. 7
<p>Behalve bij op heterdaad ontdekte misdaden of wanbedrijven kunnen de dwangmaatregelen waarvoor het bevel van een rechter vereist is, met name bevelen tot medebrenging, huiszoekingen, inbeslagnemingen, het opsporen en aftappen van telefoongesprekken, alsook onderzoeken aan het lichaam, ten opzichte van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering alleen bevolen worden door een college dat is samengesteld uit de in artikel 4 bedoelde raadsheer en twee andere raadsheren in het hof van beroep die door de voorzitter van dat hof werden aangewezen. Het college beslist bij meerderheid.</p>	<p>Behalve in geval van heterdaad kunnen de dwangmaatregelen waarvoor het bevel van een rechter vereist is, met name bevelen tot medebrenging, huiszoekingen, inbeslagnemingen, het opsporen en aftappen van telefoongesprekken, alsook onderzoeken aan het lichaam, ten opzichte van een lid van een gemeenschaps- of gewestregering alleen bevolen worden door een college dat is samengesteld uit de in artikel 4 bedoelde raadsheer en twee andere raadsheren in het hof van beroep die door de voorzitter van dat hof werden aangewezen. Het college beslist bij meerderheid.</p>
Art. 15	Art. 15
<p>Indien een einde wordt gemaakt aan de uitoefening van elk ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering, na de verwijzing door de kamer van inbeschuldigingstelling, maar vóór de dagvaarding voor het hof van beroep, en het misdrijven betreft gepleegd buiten de uitoefening van het ambt, adieert de procureur-generaal de kamer van inbeschuldigingstelling, uitsluitend met het oog op de vaststelling dat er een einde werd gemaakt aan de uitoefening van elk ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering, en dat, bijgevolg, het verdere verloop van de procedure zal worden beheerst door de voorschriften van het Wetboek van strafvordering en de wetten die de strafvordering betreffen.</p>	<p>Indien een einde wordt gemaakt aan de uitoefening van elk ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering, na de verwijzing door de kamer van inbeschuldigingstelling, maar vóór de dagvaarding voor het hof van beroep, en het misdrijven betreft gepleegd buiten de uitoefening van het ambt, adieert de procureur-generaal de kamer van inbeschuldigingstelling, uitsluitend met het oog op de vaststelling dat er een einde werd gemaakt aan de uitoefening van elk ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering, en dat, bijgevolg, het verdere verloop van de procedure zal worden beheerst door de voorschriften van het Wetboek van strafvordering en de wetten die de strafvordering betreffen.</p>
<p>Indien de feiten waarvoor werd verwezen strafbaar zijn met criminele straffen, stelt de kamer van inbeschuldigingstelling vast of er gronden zijn om alleen een correctionele straf uit te spreken. De procureur-generaal doet, met het oog op de verderzetting van de strafvordering, het dossier toekomen aan het bevoegde lid van het openbaar ministerie.</p>	<p>Opgeheven</p>

Art. 16	Art. 16
Indien de kamer van inbeschuldigingstelling van oordeel is dat het feit noch een misdaad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding is of dat er tegen de inverdenkinggestelde generlei bezwaar bestaat, verklaart zij dat er geen reden tot vervolging is.	Indien de kamer van inbeschuldigingstelling van oordeel is dat het feit geen misdrijf is of dat er tegen de inverdenkinggestelde generlei bezwaar bestaat, verklaart zij dat er geen reden tot vervolging is.
Zij kan, zo nodig, bijkomende onderzoekshandelingen bevelen.	Zij kan, zo nodig, bijkomende onderzoekshandelingen bevelen.
Indien de kamer van inbeschuldigingstelling van oordeel is dat er tegen de inverdenkinggestelde voldoende bezwaren bestaan, verwijst ze hem naar het bevoegde hof van beroep.	Indien de kamer van inbeschuldigingstelling van oordeel is dat er tegen de inverdenkinggestelde voldoende bezwaren bestaan, verwijst ze hem naar het bevoegde hof van beroep.
Art. 17	Art. 17 (wijziging enkel in de Franse tekst)
Art. 29	Art. 29
De mededaders van en de medeplichtigen aan het misdrijf waarvoor het lid van een gemeenschaps- of gewestregering wordt vervolgd en de daders van samenhangende misdrijven, worden samen met het lid vervolgd en berecht.	De daders en deelnemers aan het misdrijf waarvoor het lid van een gemeenschaps- of gewestregering wordt vervolgd en de daders van samenhangende misdrijven, worden samen met het lid vervolgd en berecht.
Het voorgaande lid vindt evenwel geen toepassing op de daders van misdaden en van politieke misdrijven en drukpersmisdrijven die samenhangen met het misdrijf waarvoor het lid wordt vervolgd.	Het voorgaande lid vindt evenwel geen toepassing op de daders van misdrijven die tot de bevoegdheid van het hof van assisen behoren die samenhangen met het misdrijf waarvoor het lid wordt vervolgd.

COORDINATION DES ARTICLES

Texte de base	Texte adapté au projet de loi
CHAPITRE 2 – Modifications du Code d’instruction criminelle	
Art. 479	Art. 479
<p>Pour l’application du présent chapitre, l’on entend par magistrat mis en cause celui qui est soupçonné, inculpé, prévenu ou accusé du chef d’un crime ou d’un délit et revêtu de l’une des fonctions suivantes soit au moment de l’infraction, soit au moment de la poursuite:</p> <ul style="list-style-type: none"> - juge de paix ou juge au tribunal de police à l’exclusion des juges suppléants; - magistrat au ou près le tribunal de première instance, le tribunal du travail ou le tribunal de l’entreprise, à l’exclusion des juges sociaux, consulaires ou suppléants; - magistrat à ou près la Cour de cassation, la cour d’appel ou la cour du travail, à l’exclusion des conseillers sociaux ou suppléants; - tout autre magistrat du ministère public; - magistrat de la Cour constitutionnelle, du Conseil d’État, de l’auditorat du Conseil d’État, de la Cour des comptes ou du Conseil du Contentieux des étrangers. 	<p>Pour l’application du présent chapitre, l’on entend par magistrat mis en cause celui qui est soupçonné, inculpé, prévenu ou accusé du chef d’un crime ou d’un délit et revêtu de l’une des fonctions suivantes soit au moment de l’infraction, soit au moment de la poursuite:</p> <ul style="list-style-type: none"> - juge de paix ou juge au tribunal de police à l’exclusion des juges suppléants; - magistrat au ou près le tribunal de première instance, le tribunal du travail ou le tribunal de l’entreprise, à l’exclusion des juges sociaux, consulaires ou suppléants; - magistrat à ou près la Cour de cassation, la cour d’appel ou la cour du travail, à l’exclusion des conseillers sociaux ou suppléants; - tout autre magistrat du ministère public; - magistrat de la Cour constitutionnelle, du Conseil d’État, de l’auditorat du Conseil d’État, de la Cour des comptes ou du Conseil du Contentieux des étrangers ; - référénaire près la Cour constitutionnelle ou référénaire près la Cour de cassation.
<p>Le présent chapitre ne s’applique pas aux actes posés par le magistrat en cause après son admission à la retraite, sauf s’il est revêtu de la fonction de magistrat suppléant ou qu’il continue d’exercer sa fonction en application des articles 156<i>bis</i>, 383, §§ 2 à 4, et 383<i>bis</i> du Code judiciaire.</p>	<p>Le présent chapitre ne s’applique pas aux actes posés par le magistrat en cause après son admission à la retraite, sauf s’il est revêtu de la fonction de magistrat suppléant ou qu’il continue d’exercer sa fonction en application des articles 156<i>bis</i>, 383, §§ 2 à 4, et 383<i>bis</i> du Code judiciaire.</p>
CHAPITRE 3 – Modifications de la loi spéciale du 25 juin 1998 réglant la responsabilité pénale des membres des gouvernements de communauté ou de région	
Art. 7	Art. 7
<p>Hormis le cas de crime ou délit flagrant, les mesures de contrainte pour lesquelles le mandat d’un juge est requis, notamment les mandats d’amener, les perquisitions, les saisies, les repérages d’appel et les écoutes téléphoniques,</p>	<p>Hormis en cas de flagrance, les mesures de contrainte pour lesquelles le mandat d’un juge est requis, notamment les mandats d’amener, les perquisitions, les saisies, les repérages d’appel et les écoutes téléphoniques, ainsi que</p>

ainsi que les explorations corporelles, peuvent uniquement être ordonnées à l'égard d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région, par un collège composé du conseiller visé à l'article 4 et de deux autres conseillers à la cour d'appel désignés par le président de cette cour. Le collège statue à la majorité.	les explorations corporelles, peuvent uniquement être ordonnées à l'égard d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région, par un collège composé du conseiller visé à l'article 4 et de deux autres conseillers à la cour d'appel désignés par le président de cette cour. Le collège statue à la majorité.
Art. 15	Art. 15
Lorsqu'il est mis fin à l'exercice de toute fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région après le renvoi par la chambre des mises en accusation, mais avant la citation devant la cour d'appel, et qu'il s'agit d'infractions commises en dehors de l'exercice des fonctions, le procureur général saisit la chambre des mises en accusation, exclusivement dans le but de constater qu'il a été mis fin à l'exercice de toute fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région, et que par conséquent, la suite de la procédure sera régie par les dispositions du Code d'instruction criminelle et les lois concernant l'action publique.	Lorsqu'il est mis fin à l'exercice de toute fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région après le renvoi par la chambre des mises en accusation, mais avant la citation devant la cour d'appel, et qu'il s'agit d'infractions commises en dehors de l'exercice des fonctions, le procureur général saisit la chambre des mises en accusation, exclusivement dans le but de constater qu'il a été mis fin à l'exercice de toute fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région, et que par conséquent, la suite de la procédure sera régie par les dispositions du Code d'instruction criminelle et les lois concernant l'action publique.
Lorsque les faits ayant donné lieu au renvoi sont punissables de peines criminelles, la chambre des mises en accusation détermine s'il existe des motifs pour prononcer uniquement une peine correctionnelle. En vue de la poursuite de l'action publique, le procureur général fait parvenir le dossier au membre compétent du ministère public.	Abrogé
Art. 16	Art. 16
Lorsque la chambre des mises en accusation est d'avis que le fait n'est ni un crime, ni un délit, ni une contravention ou qu'il n'existe aucune charge contre l'inculpé, elle déclare qu'il n'y a pas lieu à poursuivre.	Lorsque la chambre des mises en accusation est d'avis que le fait n'est pas une infraction ou qu'il n'existe aucune charge contre l'inculpé, elle déclare qu'il n'y a pas lieu à poursuivre.
Elle peut, si nécessaire, ordonner des actes d'instruction complémentaires.	Elle peut, si nécessaire, ordonner des actes d'instruction complémentaires.
Lorsque la chambre des mises en accusation est d'avis qu'il existe des charges suffisantes à l'encontre de l'inculpé, elle le renvoie devant la cour d'appel compétente.	Lorsque la chambre des mises en accusation est d'avis qu'il existe des charges suffisantes à l'encontre de l'inculpé, elle le renvoie devant la cour d'appel compétente.

Art. 17	Art. 17
<p>§ 1er. Hormis le cas de flagrant délit, l'arrestation et la mise en détention préventive d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région ne sont possibles dans les cas visés à l'article 2, § 2, qu'en vertu de l'autorisation du parlement devant lequel le membre est ou était responsable.</p>	<p>§ 1er. Hormis le cas de flagrante, l'arrestation et la mise en détention préventive d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région ne sont possibles dans les cas visés à l'article 2, § 2, qu'en vertu de l'autorisation du parlement devant lequel le membre est ou était responsable.</p>
<p>Si le membre fait partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation est requise du conseil devant lequel il est ou était responsable, compte tenu de la qualité en laquelle il a commis les faits.</p>	<p>Si le membre fait partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation est requise du conseil devant lequel il est ou était responsable, compte tenu de la qualité en laquelle il a commis les faits.</p>
<p>§ 2. Hormis le cas de flagrant délit, l'arrestation et la détention préventive d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région pendant l'exercice de ses fonctions ne sont possibles dans les cas visés à l'article 2, § 3, qu'en vertu de l'autorisation du parlement devant lequel le membre est responsable au moment de la demande d'autorisation.</p>	<p>§ 2. Hormis le cas de flagrante, l'arrestation et la détention préventive d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région pendant l'exercice de ses fonctions ne sont possibles dans les cas visés à l'article 2, § 3, qu'en vertu de l'autorisation du parlement devant lequel le membre est responsable au moment de la demande d'autorisation.</p>
<p>Si le membre fait à ce moment-là partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation du conseil de région est requise.</p>	<p>Si le membre fait à ce moment-là partie de plusieurs gouvernements, l'autorisation du conseil de région est requise.</p>
Art. 29	Art. 29
<p>Les coauteurs et les complices de l'infraction pour laquelle le membre d'un gouvernement de communauté ou de région est poursuivi et les auteurs des infractions connexes sont poursuivis et jugés en même temps que le membre</p>	<p>Les auteurs et les participants à l'infraction pour laquelle le membre d'un gouvernement de communauté ou de région est poursuivi et les auteurs des infractions connexes sont poursuivis et jugés en même temps que le membre</p>
<p>L'alinéa précédent ne s'applique toutefois pas aux auteurs de crimes et de délits politiques et délits de presse qui sont connexes avec l'infraction pour laquelle le membre est poursuivi.</p>	<p>L'alinéa précédent ne s'applique toutefois pas aux auteurs d'infractions relevant de la compétence de la cour d'assises qui sont connexes avec l'infraction pour laquelle le membre est poursuivi.</p>